

העצב אין לו סוף

"ימי הנטישה" מתאר בכנות אכזרית את תחושותיה הקשות של אישה הנעזבת בידי בעלה. התיאורים הלקוניים חודרים עמוק ללב הקורא, אך הם עטופים באבחנות פשטניות מדי

אירי ריקין

אלנה פרנטה, ימי הנטישה, מאיטלקית: אלון אלטרס, הקיבוץ המאוחד/הספרייה החדשה, 212 עמ'

מה שמפתיע אצל פרנטה הוא דעתה המעליבה על בנות מינה, המגולמת בהזרקתה הנואשת של גיבורתה לזכר באופק חייה. "אנחנו מכלות ומאברות את חיינו משום שמישהו, בימים רחוקים, היה אריב, בחר בנו מכל הנשים, מתוך רצון לפרוק בתוכנו את הזין שלו", היא מסכמת את יחסי המינים בעולמנו. מה שמקומם עור יותר הוא הפער בין מודעותה של המספרת לכך שיחסייה עם בעלה תמו לבין קבלת הרין של היותה סרח עורף, קונטרפונקט לגחמותיו, כי "כשאת לא יודעת איך להחזיק גבר את מאברת הכל".

"ימי הנטישה", כך אני למד מגב העטיפה, עורך סערה גדולה באיטליה עם פרסומו לפני חמש שנים, ושהה במשך חודשים ארוכים ברשימות רבי המכר. לעניין הגדול תרמה מן הסתם העובדה שהמחברת מסתירה את זהותה מאחורי פסבדונים, וכן הכנות והבוטות נטולת העכבות של כתיבתה, המתנהלת בשני מישורים בעלי איכות שונה בתכלית: תיאור אינפורמטיבי של רגע או אירוע (המלחת פסטה, הכנסת מפתח לדלת או לבישת קונדורם), שאחריה מגיעים דימוי או דפלקטיקה בנוסח: "אני יבשה כמו קונכייה ריקה על החוף בקיץ"; "החיים נשאבו ממני כמו דם ורוק ודיד במהלך ניתוח"; "אני מלכה פיק, אני הצרעה שעוקצת".

כל עור נצמרת פרנטה לתיאור לקוני של בנאליה יומיומית - כניסה, כיור סתום, עבודה, קניות, בישול, ילדים - חודרת התעוקה למחזור הדם של הקורא, ללא פערי תיווך. הבעיה מתחילה כשפרנטה מחליפה פאזה מ"זנב על הקיד" במוחה של אולגה, ל"סופרת". או אז יוצאות לה קלישאות של עיתוני נשים ("הזכרים לא יודעים להעריך את היופי האמיתי, הם חושבים רק על הצדכים שלהם"), כמו גם הקבלות פשטניות בין ניתוקה הנפשי של אולגה לטלפונים המקולקלים בחייה, או המנעול השבור בדלת ביתה, שכולא אותה בדלת אמותיה.

ההשוואה הנערכת בגב העטיפה בין פרנטה לנטליה גינצבורג מתבקשת, אך לא עושה לפרנטה טוב. אמנם, מבחינת חומרי ההכנה מדובר לכאורה באותו מתכון - אנשים "רגילים" שנקלעים למערכולת של הרס עצמי - אבל דווקא הרמיון מדגיש את ההבדל בין שתי האיטלקיות, שמרימות את המכסה מעל אותו סיד חיים, אבל בשוני אחר: במקום שבו פרנטה אומרת שהתבשיל חרא, אצל גינצבורג אפשר ממש להדגיש את הריה.

שום דבר לא הכין את אולגה לרגע הזה, שבו עלו חייה על דרכת אקספרס לגיהנום. אחרי 15 שנות נישואים, שני ילדים וכלב, הוריע לה בעלה שהוא עוזב לתמיד. זה קרה "באחד צהריים של אפריל, מיר לאחד הארוחה", כך היא מבשרת לקוראיה כבר בשורת הפתיחה. זה לא שיש לו תלויות עליה או על הילדים, הסביר לה בארשת מאופקת, אבל הוא פשוט מבלבל וחסר סיפוק, "נתקף פתאום דיק של משמעות". במילים אחדות: זה לא את, זה אני.

מכאן ואילך פוצחת אולגה במה שכינה פעם סנקה הרומאי "יודיו של כאב": תיעוד בגוף ראשון של התרסקותה הפנימית והחיצונית, כמו מרדך טיולים שנשמתה של אישה נטושה, מוכסת, מדומה ומושפלת, שעוברת את כל שלבי הטראומה ההכרחיים, שהראשון שבהם הוא הלם היריעה. לשווא היא מנסה להבין למה זה מגיע לה. הדי כל השנים התבטלה בפני רצונותיו של בעלה, קיבלה באהבה כנועה את חסרונותיו וויתרה על שאיפותיה להיות סופרת. ומה שכרה? בגיל שלושים ושמונה, היא מוצאת את עצמה "בלי עבודה, בלי בעל, מכווצת, קהה", כמו רבות מגיבורות הספרות, "שנשברות כמו צעצועים בידי הגברים הוונחים שלהן".

בימים הראשונים היא גודרת את חייה כמו גוש חסר צורה. רגע אחר דכה וסלחנית, ומקווה שבעלה יחזור

אחרי שיכיר שוב במעלותיה, ורגע אחר נופלת לזרועותיו של שכן נכלולי מבוגר, "בעל זקפה מפוקפקת (...). בן זוג מזדמן ולא מתאים לכלימת ההחלקה במדרון ההשפלות". כשהיא מגלה כי בעלה חולק את יצויו עם פרגית בת עשרים, היא יודדת מהפסים בתלילות מפחירה: מוונחת, אלימה, מנוכרת וחסרת אונים מול מטלונטיהם הכי פשוטות של החיים, כשהכלב מודעל, הילד חולה והסרינים מוכתמים בקיא.

אלנה פרנטה היא סופרת מלאת אמפתיה אך נטולת רחמים או סנטימנטים. סופרת שכותבת עם איזמל מנתחים וחושפת כל חלקיק שנשמט גיבורתה, במרחב הכי אינטימי של ייאוש, חרדה, כרדיות, הזיות מיניות, עלבון, השפלה, שנאה ואפילו ניכור מילריה. יהודה עמיחי כתב פעם על המאמץ שאנו עושים כדי להיראות מאושרים. פרנטה כותבת על הרגע שבו אנו מפסיקים להתאמץ; על הקלות הבלתי-נסבלת שבה נופלות כל המסכות, "כמו מתאגרף שכבר אינו זוכר את המהלומות הנכונות".

מה שמפתיע אצל אלנה פרנטה הוא דעתה המעליבה על בנות מינה